

Granotes de primera

Quan tinguen aquest reportatge entre mans, el València i el Llevant ja s'hauran enfrontat, per primera vegada en quaranta anys, en partit oficial de Lliga. EL TEMPS els ofereix un perfil de l'equip oblidat, el germà pobre de la ciutat, el Llevant. El club més vell de València, de nou, ressuscitat.

No és més que un club, però tampoc un club qualsevol. I si no, que ho diguen als seus impenitents seguidors que, durant els últims quaranta anys, han resistit en silenci l'hegemonia del seu veí, el València Club de Futbol, esperant que algun dia obrara el miracle i foren, almenys per uns moments, els qui ompliren els carrers de València per celebrar una victòria de renom. Però ni de bon tros ha tingut sort, el Llevant.

Just l'any passat, que els granotes —malnom que reben els seguidors llewantins perquè, en temps de postguerra, el seu equip jugava al costat del Túria, quan aquest riu encara banyava la ciutat i les granotes raucaven...— tornaren a primera, el València va guanyar el doblet, Lliga i Copa de la UEFA. Quaranta anys, ni més ni menys, esperant el clímax del Llevant i, a l'hora de la veritat, van ser els xotos, malnom dels aficionats del València, que una vegada més es van dur el protagonisme i els títols. Que és, al capdavall, el que compta.

Així és. El millor any del Llevant ha coincidit amb la millor temporada del seu rival, el València. I això, evidentment, no li passa a un equip qualsevol; al contrari, només succeeix a un club forjat en l'adversitat, l'oblit i el fatalisme, perquè, segons sembla, aquest és el tràgic i literari destí del club degà de València, fundat el 1909 al Cabanyal. Un destí que

es resumeix en més de 95 anys de vida, només tres temporades en primera divisió i un únic títol que, per a més inri, no està ni tan sols reconegut oficialment pels estaments esportius. La Copa de la República del 1937.

El fatalisme ha estat, sens dubte, la constant vital d'aquest club, més o menys com l'Atlético de Madrid a la capital estatal, que, com resa la llegenda i canta Joaquín Sabina, és "el pupas", un club sense sort, a l'ombra del poderós. Tal vegada, sense aquest amarg sentiment, sense l'infortuni gairebé romàntic, el Llevant tampoc hauria resistit tants anys l'infern de les categories de l'oblit, a tercera i a segona. I és que pocs equips a l'estat espanyol, llevat del Recreativo de Huelva i alguna altra excepció honorosa, han resistit segurament tants anys en les condicions excepcionals del Llevant. I tal volta ni tan sols el Recreativo, que ha estat més temporades en primera divisió i que, fins i tot, ha disputat una final de la Copa del Rei. El Llevant, ni això.

I com és possible que després de 95 anys, amb Guerra Civil inclosa, la fusió amb el Gimnàstic l'any 1939, amb unes gestions esportives i econòmiques més que ruïnoses, amb l'hegemonia incontestable del veí ric, el València, amb els tres canvis d'estadi, el Llevant no haja desaparegut? Com és possible que, sense el suport de Canal 9 ni de la gran majoria dels mitjans del circ futbolístic, sense

Una de les darreres ocasions en què el Llevant i el València s'han enfrontat en partit oficial va ser en la temporada 1998-1999, quan es disputaven els vuitens de final de la Copa del Rei.

trionfs sonats ni figures de renom (tret d'un Cruyff a l'ocàs de la seua carrera que, a més, va portar la ruïna econòmica a principi dels vuitanta), el Llevant haja arribat fins als nostres dies per ser, com en més d'una ocasió ha assenyalat el granota confés i escriptor d'èxit Ferran Torrent, "un gra en el cul" del València?

La resposta a aquestes preguntes excedeix els paràmetres racionals per situar-se en l'esfera de la fe o, si es vol, en un romanticisme gairebé anacrònic. La fe dels pobles del Cabanyal, el Canyamellar i el Grau, els poblats marítims integrats a la xarxa urbana de València des de principi del segle XX però amb una consciència particularista innegable, que van ser el bressol d'aquest club de pescadors i portuaris, quan encara aquests pobles amb prou feines eren una realitat diferenciada de València. La fe d'una gent que ha viscut en l'oblit, com els pobres futbolístics, davant dels rics i senyorets de la ciutat, el València.

Avui dia, però, sostenir la llegenda urbana que els seguidors del València són els senyorets de la ciutat, i els del Lle-

vant, els pobres, no és cosa fàcil, sobretot perquè els parroquians de Mestalla no són tots, ni de bon tros, adinerats. En altres paraules, que hi ha una majoria de classes populars. En canvi, sí que podem assegurar, sense por a errar, que tots els senyorets de la ciutat tenen el seu seient a la llotja del València i no a la del Llevant. No és casualitat. Com diu la dita, els diners van als diners. O, d'altra manera, el poder vol poder, i és precisament en la llotja de València on els comerciants de taronja, abans, i els constructors, sempre, han trobat el millor escenari per als seus negocis. El poder no vol la soledat de la segona divisió B, la falta de *glamour*, l'oblit, que era, fins fa dos anys, allò que ofería el Llevant.

Com assegura Francesc Arabí, periodista i seguidor granota, els empresaris més coneguts del Llevant són els amos dels restaurants de la Malva-rosa del Cabanyal. En canvi, pocs són els constructors que es deixen veure per la graderia del Ciutat de València, perquè fins ara escàs era el negoci que hi podien tancar, res comparable, per exemple,

amb la generosa requalificació del Mestalla, feta en la mateixa setmana del derbi entre el València i el Llevant, per deixar clar qui mana i qui no. L'única excepció és Lola Fos, l'esposa del navilier Vicente Boluda, nascuda al Cabanyal, qui, davant d'una de les episòdiques crisis econòmiques i el consegüent embargament, va pagar una certa quantitat perquè la Mare de Déu del Desemparats que presideix el camp no fóra embargada del Ciutat de València. Tot, menys la Mare de Déu.

Un nom, el de l'estadi abans anomenat Nou Estadi, que respon a la voluntat de l'actual directiva per demostrar que són un equip tan valencià, de la ciutat, com el seu rival. Com si el nom fera la cosa. Com si això fóra la nota més significativa d'un club que si alguna cosa respira, a més de fatalisme, és valencianitat.

No cal perdre's en anàlisis sociològiques massa complicades per veure que l'extracció social de l'aficionat granota respon, en gran mesura, a uns determinats barris de València. Als abans esmentats, Cabanyal, Canyamellar i el Grau, cal unir-hi Torrefiel, Orriols i Benimaclet, els barris que envolten l'actual camp, inaugurat el 1969, quan els granotes abandonaren el Vallejo, situat vora riu, a l'actual carrer Alboràia. En altres paraules, l'afició del Llevant es concentra al quadrant nord-est de la ciutat. Unes zones on, a grans trets, s'ha mantingut viu el valencià. Per això a les grades del Ciutat de València aquesta és, majoritàriament, la llengua vehicular, a diferència del Mestalla, que barreja, a parts iguals, el castellà i el valencià.

En tot cas, on sí que trobem una diferència significativa és en el colorit de les graderies, en les banderes que onegen en cada partit. Mentre que Mestalla es destaca per ser un estadi de poques banderes, i les poques que hi ha són les espanyoles, corresponents als seguidors més ultres, i algunes –encara més poques– senyeres en blau, al camp del Llevant són majoria les estelades de la penya Força Llevant. Una situació singular que, en cap cas no podem extrapolar al conjunt d'una afició també singular. Tan singular que fa que les dues penyes més radicals estiguen enfrontades, i ho estan tant que, per exemple, no poden viatjar

al mateix autobús de seguidors perquè, en aquests casos, el garrot parla més que la paraula. Així, es troben situades una a cada fons de l'estadi; la penya catalanista, al fons d'Alboraià, i l'ultra, al contrari. Una situació única a tot l'estat, perquè als estadis visitants no les poden assegurar juntes.

Així doncs, sembla que la passió, un cert romanticisme o la singularitat d'una afició profundament valenciana, popular, desmesurada i, com hem dit abans, forjada en el fatalisme i l'adversitat, són els epítets d'aquesta formació. El cas és que el Llevant és així. Un equip de contrastos. Són pocs, però resistents. L'afició és planera i popular i, en canvi, la seua directiva se suma al manifest de la Fundació Broseta, i legítima d'aquesta manera les darreres maniobres de la política lingüística del PP.

Amb tot, el contrast més xocant és que, mentre que la directiva calla, Esquerra Unida ha demanat al Congrés dels Diputats que es reconega al Llevant la Copa de la República que va guanyar el 18 de juliol del 1937 (quina fatalitat, no és cert?), a Barcelona, contra el València, el rival de sempre. Segons Isaura Navarro, la diputada que ho proposa, aquest títol hauria de ser reconegut per la Secretaria d'Esport, ja que, en aquell moment, el govern legítim era el republicà i en cap cas l'insurrecte, que, en canvi, com que va guanyar la guerra, sí que va reconèixer els títols que en la zona franquista es disputaren durant aquest conflicte. Siga com siga, Navarro demana que aquella Copa de l'Espanya lliure, o de la República, l'únic títol del Llevant més enllà dels campionats regionals de principi del segle XX, siga reconeguda com a símbol polític de reconciliació i com a reconeixement de la República, d'aquell govern democràtic i legítim.

A tot això, la directiva del Llevant manté un silenci sepulcral. En tot cas, Vicente Martínez Pujalte haurà de combinar el seu doble vessant de diputat del PP i vocal de la directiva granota. Què farà? De moment, donarà suport a la proposta d'EU, mentre la Copa de la República dorm el somni dels justos, perduda entre les dependències de l'estadi.

Paco Gandia va ser un històric seguidor granota i locutor que radiava els partits

Acostumada a patir, l'afició granota no va perdre mal l'esperança que el seu equip acabaria pujant a primera divisió.

del Llevant. En un de tants, va afirmar que el Llevant estava "forjado en el yunque de la adversidad", això és, que era l'ase de tots els colps.

La frase, més enllà de la grandiloqüència, era, malauradament, del tot certa. I és que guanyen un títol que no és reconegut, el 18 de juliol, en plena guerra.

I quan puja a primera, després de quaranta anys, resulta que el València guanya el doblat. És possible algun infortuni més? El Llevant no és més que un club, però tampoc no és, sens dubte, un club qualsevol.

Salvador Giménez